

„Edinost“

Izaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„Edinost“ je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaševanje sprejema upravništvo. Naročnino in oglaševanje plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Javni shod

političnega društva „Edinost“ dne 2. septembra 1900 na vrtu šolskih zavodov pri sv. Jakobu.

(Dalje.)

Gospod dr. Rybář je nadaljeval:

Pravi vzrok, zakaj nam niso dovolili šole, pa vam hočem sedaj povedati. Tam na magistratu in v mestnem svetu tržaškem vlada neka klika, ki je prav sorodna tisti kliki v Istri. Ta klika ima vedno polna usta besed kakor progresso, eiviltà, coltura; kedar pa je prišlo do tega, da bi gospoda morali pokazati, da so zares liberalni ter da želijo, da bi se razširila kultura, delajo razliko: za-se in za svoj žep so liberalni, mi pa smo jim samo sužnji, ščavi. Kakor je bilo za časa starih Grkov in Rimljanov, ki niso mogli živeti brez sužnjev, tako bi naj bilo tudi sedaj: mi naj delamo, mi naj smo njih sužnji, a oni naši gospodarji. Oni nas hočejo imeti pojarmljene ali pa nas popolnoma zatreti. Oni vedo dobro, da, ako bi naši delavci, naši kmetje, bili vsaj toliko omikani v svojem materinskem jeziku, kakor so njihovi ljudje v svojem, da bi bil konec našemu suženstvu, da bi nadvlada, ki jo sedaj uživajo pod protekcijo vlade, zginila. Zato, edino zato nam ne dajo šol. Oni se o tem ne sklieujejo na noben paragraf; saj so slovesno izrekli v javni seji, da ne bo nikdar slovenske šole na tržaških tleh. Ta predlog je stavil advokat dr. Cambon, naš državni poslanec. (Klici: Naš! Smeh.)

Čudno pa se vam bo zdelo, da vlada pritruje temu, da se vlada postavlja na isto stališče, kakor magistrat. (Klie: Bratec in sestrica se nikdar ne stepeta!)

Kajti tisti razlogi, ki jih je navedlo namestništvo, ko je odbilo našo prošnjo, so piškavi. Stvar je ta — to bodi odkrito rečeno, pa naj je potem gospodi na vladi ljubo ali ne — ti gospodje se bojijo mestnega sveta (Viharno pritrujevanje), se bojijo tiste klike, ki vlada v Trstu, vlada sebi na korist, ne pa mestu tržaškemu. Če bi ti gospodje imeli toliko poguma proti Italijanom, kakor ga imajo proti nam, stvar bi stala vse drugače. Sedaj pa vidimo, da vlada vse pokriva, kar oni delajo. Kadar oni razobešajo zastave, razobeša jih še namestništvo; kedar oni žalujejo, žaluje še namestništvo. (Klie: To je že Italija, ne Avstrija!)

Gospoda moja, takih dokazov bi vam lahko še dosti navedel; pa bodi to dovolj. Le nekaj še hočem navesti. Da člen 19. temeljnih drž. zak. za naše namestništvo ne obstoji, temu se ne smemo čuditi, ko čujemo na tržaških tleh vsaki dan klice «evviva Italia» in podobne, ko vidimo dan za dnevom razne demonstracije. Razume se samo po sebi, da ob vseh teh klicih in demonstracijah slavno namestništvo samo že ne ve več, ali živijo v Avstriji, ali ne. (Burno odobravanje.)

Ministerstvo je torej izreklo, da se ima namestništvo o svojih preiskovanjih in poizvedovanjih ozirati na to, ali v Trstu obstoji potreba za slovensko šolo ali ne, da se ima ozirati zlasti na člen 19. državnih osnovnih zakonov. Namestništvo pa je, kakor že omenjeno, najprej razdelilo mesto v dva dela, potem pa zopet združilo okolico in mesto v en velik kos. Kakšna logika je to, tega jaz ne razumem; morda je namestniška, navedna logika to ni. (Splošna veselost) O mestnih Slovencih molči namestništvo; ti naj hodijo menda v nebesa v šolo (Smeh). Slovenci ob periferiji pa da imajo šole v Barkovljah, v Rojanu, na Katinari, pri Sv. Ivanu in v Škednju.

Kar se tiče Katinare, ne vem, da-li bi gospod namestnik hotel svoje otroke pošiljati, tjekaj v šolo — kakor mu drago! Od nas pa ne more zahtevati, da bi n. pr. po zimi, ob burji, pošiljali svojo deco na tisti hrib. Nasprotno, po mojem menenju bi se moralo strogo kaznovati vsakega očeta, ki bi n. pr. iz ulice Torrente pošiljal svojega otroka gori na Katinaro v šolo. Seveda ti gospodje mislijo: Slovenci so večinoma reveži; zato je za nje vse dobro. Njih otroci lahko hodijo 2 do 3 ure daleč v šolo; za gospodsko deco bi to ne bilo. Jaz pa mislim, da odkar obstojijo osnovni državni zakoni, smo vsi enaki, bodisi gospod, delavec ali kmet, Italijan, Neme ali Slovan. To bi naj gospoda imeli pred očmi, kedar izdajajo svoje odločbe.

Pravijo nam torej, da naši otroci naj hodijo v okoličanske šole: Rojan je blizu, škedenjska šola tudi ni posebno daleč. A če bi mi tudi res hoteli pošiljati svoje otroke v okoličanske šole, ne moremo storiti tega. Tri ovire so nam o tem na poti. Prva ovira je ta, da okolica še za-se nima dovolj šol. V tržaški okolici so velike katastralne občine, katerih nekatere imajo več prebivalstva,

nego drugod kako manjše mesto, brez vsake šole. Sv. Marija Magdalena Spodnja je največja katastralna občina v tržaški okolici; razteza se od pokopališča tje do pred vrat Rimanjske vasi, in ta velika davčna občina nima niti ene šole. Otroci morajo hoditi v šolo v Škedenj ali na Katinaro. Tudi Sv. Marija Magdalena Zgornja, Škorklja, Kolonja, spodaj del Rocola in Greta še dandanes nimajo šol.

Ako torej okoličani sami nimajo šol, kako naj pošiljajo meščani svoje otroke v šole, katerih ni. A tudi tiste, ki obstojijo v okolici, so mnogo premajhne za same okoličane. To je zopet tako jasno dokazal dr. Gregorin v svojem rekurzu, da ni nobenega dvoma, da v okoličanske šole ne morejo sprejeti niti enega otroka iz mesta, če bi ga tudi hoteli. Notorično je, da imamo v tržaški okolici 2—3000 otrok, ki ne hodijo v nobeno šolo. Ako bi mestni magistrat in namestništvo pogledala statistiko, videla bi, da bi se moralo za same okoličane osnovati še enkrat toliko šol, kolikor jih imajo sedaj.

Namestništvo se izgovarja nadalje, da sta mesto in okolica ena šolska občina ter da se vsled tega ne more zahtevati, da bi se ustanovila še ena šola, ko imamo že slovenske šole v okolici.

Res je sicer, da je po zakonu in mestnem statutu mesto in okolica ena občina. Ne smemo pa pozabiti, da že v mestnem statutu samem delajo vkljub temu razliko med mestom in okolico. Mesto voli druge zastopnike v mestni svet, okolica druge. V mestu volijo po volilnih razredih, v okolici po volilnih okrajih. Tudi pri verifikaciji mestnih svetovalec oziroma deželni poslancev delajo razloček.

Pa je še druga, važnejša razlika. Za mesto so namreč pravilo osem razrednih šol, v okolici pa imamo tri ali štiri razrednice z največ šestimi tečaji. Vsa učna tvarina je razdeljena tako, da se v mestu izvršuje v osmih, v okolici pa v šestih letih. To je velik razloček.

Recimo, da mi pošiljamo otroka iz mesta v kako okoličansko šolo. Tam bo obiskoval šolo 6 let. A kakor otrok iz mesta bi moral po teh 6 letih hoditi še dve leti v šolo. Kam naj hodi ti dve leti? V mestno italijansko šolo? Kako, ko pa ne ume italijanski! Siromašni oče bi torej ne imel šole, kamor bi mogel pošiljati otroka še dve leti, magistrat

bi ga kaznoval, ker ga ne pošilja v šolo. Do takih absurdnosti bi nas dovajala zahteva slavnega namestništva, da naj bi otroke iz mesta pošiljali v šolo v okolico.

Neverjetno pa je tudi samo na sebi, da se zahteva od meščanov največjega trgovinskega mesta v Avstriji, da pošiljajo svoje otroke izven mesta v šolo, na kmečke šole na deželi. Če bi se kaj takega godilo v Afriki ali Avstraliji, bi se vsa Evropa zgražala nad takim divjaškim postopanjem in zasnovala bi filantropiška društva v namen, da se takim revežem v Afriki ali Avstraliji napravijo šole. Morda bi poslala Evropa celo kake armade in ladje, ki bi šle širit kulturo v take nesrečne kraje... Od nas pa se tukaj v sredini civilizirane Evrope zahteva, da pošiljamo svojo deco več ur daleč v kmečke šole.

Pa če bi bili gospoda še vsaj dosledni, če bi enako postopali z vsemi, če bi tako sodili nam, kakor Italijanom. Molčali bi mi sicer tudi potem ne, a imeli bi en vzrok manj kričati.

Nam torej, v svoji posebni naklonjenosti, svetujejo, da bi pošiljali svoje otroke v okolico v šolo. Iz tega bi sledilo za ital. otroke, kar jih je v okolici, narobe načelo, naj hodijo v mesto v šolo. Saj imajo menda italijanski otroci v mestu ravno tako daleč, kakor slovenski iz mesta v okolico. Kdor bi tako mislil, se pa zopet moti. Za tiste italijanske otroke so napravili italijanske šole v Rojanu, v Škedenju in tudi v Barkovljah za tistih par čifutov, ki prebivajo po leti v Barkovljah, in sedaj mislijo tako šolo napraviti tudi v Sv. Ivanu. Sicer pa jaz tega Italijanom ne zavidam, naj imajo svoje šole, ampak mislim, da, kar je prav za njih, bi naj bilo prav tudi za nas. (Odobravanje.)

Naj dajo torej tudi nam šolo. Če ne, mi ne bomo molčali. Klečeplazili sicer ne bomo. Ako prošnje nič ne pomagajo, obrnemo se drugam in upam, da nam bo to nekoliko pomagalo. (Klici: Živio!)

Gotovo ne bo za nas sramota, če bomo morali drugje beračiti; sramota bo za tiste, ki trpijo, da drugod beračimo.

Govornik je potem citiral § 19. osnovnih zakonov: V deželah, v katerih biva več plemen (Volksstämme), morajo biti javni učni zavodi tako urejeni, da vdobi vsaki narod potrebna sredstva za izomiko v svojem je-

PODLISTEK

Rothschildove gosli.

Pripovedka Ant. Čehova.

Trg je bil majhen, nič večji od vasi in v njem so živeli skoro sami stari ljudje, ki so umirali tako poredkoma, da bi se človek kar jezil radi tega. Za bolnišnico in za grajsko ječo so potrebovali krst zelo malo. Z jedno besedo, stvar je stala slabo... Ako bi Jakob Ivanov bil grobar v prestolnem mestu, gotovo bi bil že imel lastno hišo in klicali bi ga Jakoba Matveječa; ali tu v trgu so ga klicali preprosto Jakoba, na ulici so mu dajali priimek — Bronza in živl je revno kakor preprost mužik v neveliki stari koči, kjer je bila samo jedna soba in v tej sobi so stanovali on, Marta, peč, velika postelja, krsta za mrlje in vse gospodarstvo.

Jakob je delal zale, trpežne krste... Za kmete in meščane jih je delal po svoji rasti in nikdar se ni zmotil, kajti višjih in krepkejših ljudi, kakor je bil on, ni bilo nikjer, niti v grajski ječi, da-si mu je bilo že sedemdeset let. Blagorodnim in ženskam pa je delal krste po meri, za kar mu je služil železen vatel. Naročila za otročje krste

ni rad sprejemal in delal jih je isto tako brez mere s preziranjem in vsakokrat, ko je dobil denar za delo, je dejal:

»Priznavam vam, da se nerad ukvarjam z nečimnostjo.«

Razun rokodelstva mu je prinašala nekoliko dohodkov igra na gosli. V trgu je na svatbah igral navadno židovski orkester, katejema je vodil kotlar Mojzes Ilič Šachkes, jemaje za-se več nego polovico dohodkov. Ker je Jakob kaj dobro sviral na gosli, zlasti ruske pesni, ga je Šachkes klical časih v orkester za plačilo petdesetih krajcarjev na dan, ne vštevaj darov od gostov. Ko je Bronza sedel v orkestru, mu je pot curkonal tekel z lica; bilo je vroče, ozračje je duhtelo po česnu, da bi se kar zadušil, gosli so evlile, pri desnem ušesu mu je hropel kontrabas, pri levem je jokala flavta, na katero je piskal rujav, reven Žid, z mrežo rudečih in močrih žilic na licu, ki je imel ime znanega bogatina Rothschilda. A ta prokleti Žid je tudi najvselejše skladbe igral žalostno. Brez vsakega očitnega vzroka se je Jakob nasrkal sovraštva in preziranja do Židov, zlasti proti Rothschildu; jel mu je nagajati, oštevati ga in enkrat ga je hotel celo ubiti. Rothschildov se je čutil razžaljenega in dejal mu je osorno:

»Ako bi vas ne cenil radi talenta, že davno bi zleteli skozi okno.«

Na to se je zjokal. Radi tega so kaj poredkoma klicali Jakoba v orkester; le v slučaju skrajne potrebe, kadar je manjkal kateri Židov.

Jakob nikdar ni bil dobre volje, ker je neprestano moral prenašati veliko izgubo. Na primer, v nedeljo in ob praznikih je bilo greh delati; ponedeljek — je nesrečen dan; na tak način se je nabralo v enem letu do dvesto dni, ko je človek nehoté moral praznovati, založivši si roke za hrbet. In kolika je to izguba! Ako so neke v trgu imeli svatbo brez godecev, ali ako Šachkes ni poklical Jakoba, bila je to zopet izguba. Policijski nadzornik je bil dve leti bolan ter je hiral in Jakob je nestrpljivo pričakoval, kdaj da umre, ali nadzornik je odšel v prestolnico zdraviti se in je tudi ondi umrl. Tu imate izgubo najmanj deset rubljev, kajti krsta bi se bila napravila draga z zlatovinc. Misli o izgubi so mučile Jakoba zlasti po noči, torej je položil poleg sebe na posteljo gosli in kadar mu je vsakovrstni nesmisel lezel v glavo, pa se je dotaknil strun, gosli so se v temi oglasile in njemu je odleglo.

Šestega majnika, prejšnjega leta je Marta zbolela. Starka je težko dihala, pila mnogo

vode ter se opotekala, vendar pa je zarano sama zakurila v peč ter šla še po vodo. Pred večerom je legla. Jakob je ves dan sviral na gosli; ko se je že povsem stemnilo, je vzel knjižico, v katero je vsakega dne zapisoval svojo izgubo; vsled dolgega časa jel je računati. Vse to je znašalo nad tisoč rubljev. To ga je tako ogrelo, da je vrغل knjižico ob tla ter jo poteptal z nogami. Na to je pobral račune, dolgo mlaskal z jezikom in težko vzdihl. Lice je imel rudeče in mokro od znoja. Premišljeval je o tem, ko bi ta izgubljen tisočak imel v hranilnici, imel bi na leto najmanj trideset rubljev obresti. Pomanjkanje tega zneska bilo je zopet izguba. Z jedno besedo, kamor-koli se je obrnil, sama izguba in nič drugega.

»Jakob!« je zaklicala Marta nenadoma, »jaz umiram!«

Ogledal se je po ženi. Lice je imela rudeče od vročine jasno in radostno. Bronza, že viden videti jo zmerom blede, bojazljivo in nesrečno, bil je sedaj vznemirjen. Zdelo se mu je, da zares umira in da je vesela, da končno odhaja na veke od te kože, od krst, od Jakoba... Zrla je v strop ter premikala ustnice in bila je srečna, kakor bi gledala smrt, svojo osvoboditeljico ter šepetala žnjo. (Pride še.)

ziku, ne da bi se ga prisililo, da se priuči drugemu deželnemu jeziku.

Iz tega člena sledi jasno, da mora imeti vsaki narod, torej tudi naš, priliko, da pošilja otroke v šole svojega jezika; nikogar se ne sme prisiliti, da hodi v šolo s tujim jezikom. A tržaško namestništvo je reklo: Ta člen za nas nima veljave. (Pride še).

Politični pregled.

TRST, 6. septembra 1900

Urejenje učiteljskih plač v Istri

Kakor znano je pristriženi deželni zbor istrski v zadnjem svojem zasedanju vsprejel zakon o poboljšanju plač učiteljev. Kakor pa je vse, kar prihaja iz tega deželnega zbora, prirojeno po strankarskem kopitu, tako je tudi novi zakon krivičen in pristranski. Zadnja »Naša Sloga« prinaša dopis iz učiteljskih krogov, v katerem avktor dokazuje s številkami, da je deželni zbor hotel v glavnem pomagati le laškim učiteljem.

Po novem zakonu bi bile plače urejene tako-le: učitelji III. reda bodo dobivali 500 gld., II. reda 600, a oni I. reda 700 gld.; podučitelji 400, oziroma 450, če so že usposobljeni. Učitelji po mestih bodo dobivali večje plače, nego oni na deželi. Učiteljem na deželi bo povišana plača za 100 gld. po razredu, dočim bo učiteljem po mestih — torej italijanskim — povišana za 150, 200 in celo 300 gld. To uredba učiteljskih plač opravičuje s tem, da je življenje po mestih bolj drago. Ali to ni resnica. Ako hoče n. pr. učitelj na deželi imeti kg. mesa, mora poslati v mesto ponje, in mora torej plačati meso in nosilec. Tako je, z malimi izjemami, tudi z drugim življenjem. Nadalje pravijo, da mora učitelj v mestu nositi lepšo obleko, nego oni na deželi. Ali menijo ti gospodje poslanci, da učitelj na deželi more okolo hoditi kakor kakov berač? Če je n. pr. učitelj na deželi — ali kdo njegove rodbine — obolel, mora plačati zdravniku 10 do 15 in celo 20 gld. za obisk, mora pošiljati daleč v mesto po zdravila in druge stvari, potrebne za bolnika, dočim ima učitelj v mestu vse to bolj pri rokah.

Učitelji po mestih imajo tudi manjši truda, ker so šole večrazrednice, ker je obiskovanje šole bolj redno, dočim imajo učitelji na deželi strašno muko v šoli, nezdrava stanovanja, preveliko število otrok. Onim torej, ki imajo lažje delo in udobnejše življenje, treba povišati plače, ker so — Italijani; onim pa, ki imajo več dela in truda, mečejo le mrvice, in to zato, ker so Hrvatje in Slovenci! Je-li to pravično? To je pravično, da imajo učitelji po mestih večjo stanarino, ali plače naj bi bile jednake za vse!

Gospodje e. kr. okrajni šolski nadzorniki, učiteljska društva in sami učitelji bi morali protestovati na kompetentnem mestu v ta namen, da oni zakonski načrt, kakor je predložen, ne dobí sankcije, in da se vlada zavzame za to, da bodo plače pravično in pošteno porazdeljene. Učitelji so do sedaj mnogo trpeli, ali potrpeči bi še nekoliko, samo da bi prišlo do pravičnega urejenja plač.

Nastopna statistika priča, kako krivično so istrski italijanski poslanci uredili plače.

V Istri je kakih 350 učiteljev. Italijanov je po priliki 225, Hrvatov in Slovencev pa 125. Italijanskih učiteljev I. reda je do 35, II. reda 70, ostali so III. reda in nadučitelji. Od hrvatsko-slovenskih učiteljev je samo 1 prvega reda, kakih 35 drugega reda, a vsi ostali so podučitelji in učitelji tretjega reda. Sedaj vidiš, dragi čitatelj, koliko pravičnosti in poštenja je v Istri v tem pogledu, kolika krivica se godi 135.000 Hrvatov in Slovencev, kolika krivica našemu učitelstvu! A kako dobri so naši sosedje — sebi, oni, katerih je, kakor sami pravijo, le 118.000. (Ko se govori o učiteljih treba seveda misliti tudi na učiteljice, ki dobivajo 80% plače, določene učiteljem in podučiteljem, in se tudi one dele v 3 razrede in podučiteljice.)

K položaju. Tudi danes došli dunajski listi pišejo o razpuščenju zbornice kakor o gotovi stvari. Nekateri viri pa hočejo vedeti, da razpuščenju zbornice ne bo neposredno sledil razpis novih volitev. Praška »Politik« meni, da najbolj kompromitiran bo vitez Jaworski, ako pride res do razpuščenja. Kajti, ko je ta gospod samovlastno razbil prejšnjo večino, je opravičeval svoj korak ravno s tem, da bo tako preprečeno razpuščenje zbornice. Ta argument seveda ni ostal brez utisa na gg. člene poljskega kluba, kajti ti

gg. nimajo baš vzroka, da bi se veselili novih volitev. Sedaj pa je prišlo ravno nasprotno: ravno vsled razbitja večine pride do razpuščenja in do novih volitev!

Simptomatično je, da sta imela predvčerajšnjim daljšo konferenco ministra Rezek in Pientak, zastopnika Čehov in Poljakov. Ugiba se tudi, da ni izključeno, da odstopena oba, ako je res odločeno, da se državni zbor razpusti.

Katoliški shod v Zagrebu je včeraj dovršil svoja posvetovanja. Včeraj popoldne je bila zadnja svečanostna seja. V predvčerajšnji seji je v imenu Slovencev govoril državni poslanec prof. Povše. Povdarjal je jedinstvo med Hrvati in Slovenci: vaš blagor je naš blagor, vaša sreča naša sreča. Hrvati so burno pritrdjevala Povšet. Za Povšetom je govoril nadbiskup vrhbosanski, dr. Stadler, ki je izjavil: Mi smo katoliki in Hrvatje in to hočemo ostati. Dr. Turić je predaval o ljudskem šolstvu, dr. Krešimir Kvaternik o dobrotvornih društvih.

V tretjo svečanostno sejo je došel tudi knezoškof ljubljanski dr. Jeglič. V tej seji je govoril dr. Juraj Vrbanić o socialnem vprašanju, voditelj združene opozicije, dr. Šandor Bresztyensky, o razmerju med državo in cerkvijo. Slednjič je govoril dr. Ivan Ružić o organizaciji novinstva. O zaključnih slavnostih spregovorimo jutri.

Za slovaške mučenike. Govoré o preganjanju voditeljev Slovkov, predlaga poljski list »Glas Naroda«, naj bi se cesarju predložila prošnja z milijoni poljskih, čeških, maloruskih, slovenskih in hrvatskih podpisov, ki naj bi se sklicevala na zadnje zahvalno pismo cesarjevo. Ta prošnja naj bi prosila za pravico in človečnost za slovaški narod in za pomnoženje obsojenih.

Taka manifestacija da ne bi ostala brez upliva na srce cesarjevo. Le on da more brzdati madjarsko besnost in očuvati Slovake pred preganjanji. Češki narod naj bi se postavil na čelo tej akciji. Ta skupna akcija vseh avstrijskih Slovanov bi bil zgodovinsko pomemben čin.

Simptomatično je vsakako, da je baš od poljske strani prišel ta simpatični in o slovenski zavesti pričujoči čin.

K dogodkom v Kitaju. Iz Kitaja ni nobenega poročila več o krvavih bojih ali spopadih, tem živahnejše je razpravljanje o sklepu Rusije, da umakne svoje čete iz Pekinga. Preko Londona — torej jako sumljivega vira — prihaja celo vest, da se v Šanghaju javno izreka sumnja, da je med Kitajem in Rusijo prišlo do separatnega dogovora in da je Li-Hung-Čang, ki je baje pooblaščen za pogajanja z vlastmi, ponudil Rusiji vso Mandžurijo.

Isti londonski viri javljajo, da je v Šanghaju med vsemi narodnostmi veliko razburjenje vsled sklepa Rusije. Namem vsem tem vestem je prozoren. Državniki v Londonu, ker že ne morejo rožljati se sablo, pa bi hoteli ščuvati vlasti proti Rusiji, a sebe kazati v dobri luči. Mej tem pa vse avtoritativno rusko novinstvo pridno pojasnjuje namere Rusije in nje stališče nasproti dogodkom v Kitaju. »Journal de Saint Petersburg« pravi, da Rusiji je bila vedno želja ta, da se čim prej udruže nemiri in da je pripravljena podpirati vsako iniciativo, ki bi mogla vstopati v normalne odnose v Kitaju. V to pa je potrebno, da vladni organi kitajski pridejo zopet do svoje oblasti, da bo možno pogajati se z njimi. Ako bi hoteli vojaške operacije razširiti preko Pekinga, bi utegnile navstati komplikacije in bi se le jako razširil oni teritorij, na katerem bi morale vlasti delati za pomirjenje. S tem bi pa delo vlasti postalo veliko težavnejše. Le energično delo legitimne kitajske vlade more dovesti do stalnih normalnih odnosov. Ako bi se poslaništva evropska preselila v Tienčin, bi bilo to kitajski vladi najboljši dokaz, da so vlasti ostale zveste duhu programa, razloženega v ruski not. »Pravitelstveni vjestnik« meni, da — in naj bo že ogorčenje v civilizovanem svetu radi dogodkov v Kitaju še toliko — je Rusija smatrala za svojo dolžnost, da s hladno krvjo premisli vse. Rusija ostaja zvesta načelu, ki je v podlago nje politiki, načelu, da se vzdrži mir mej vlastmi vsega sveta, in solidarnosti, ki naj bi vezala vse države za splošni blagor.

Tržaške vesti.

Maša zadušnica za blagopokojno cesarico Elizabeto. Prihodnji ponedeljek, dne 10. t. m. ob 9. uri popoldne bo o priliki

obletnice nesrečne smrti cesarice Elizabete v tukajšnji baziliki sv. Justa svečan rekvijem, katerega se udeležijo zastopniki tuk. e. kr. oblasti, društva itd.

Osebnostna vest. Policijski ravnatelj, dvorni svetnik Bussich se je vrnil v Trst.

Premeščenje v sodnijski stroki. Pravosodni minister je premestil sodnega pristava dra. Rajmunda Debeuzza z Voloskega v Pulj.

Učiteljem na e. kr. pripravnici je imenovan gospod Henrik Leban, učitelj v Ozeljanu.

Kdo je gospodar Rojanske cerkve?! Odgovor na to vprašanje posnamejo cenjeni čitatelji iz prizora, ki se je prošle nedelje vršil v zakristiji Rojanske cerkve in katerega hočem tukaj vestno opisati.

Za uvod pa moram omeniti, kar morda ni vsem znano, da se je prošle nedelje imel vršiti osnivalni zbor novoustanovljene bratovščine sv. Cirila in Metoda v Rojanu, kakor je razvidno iz poročila, katerega smo začeli priobčevati na drugem mestu. Pravila bratovščine sta potrdila oziroma odobrila e. kr. namestništvo in preč. škofijski ordinarijat tržaški. Glasom teh pravil se ima kakor zastopnik cerkvene oblasti udeležiti zborovanj bratovščine vsakočasni župnik ali kak drug duhovnik Rojanski. Razume se pa samo po sebi, da zahteva že najnavadnejša uljudnost od obeh strani, da vrši to nalogo, ako le mogoče, g. župnik.

Že smo se bali, da ne bomo imeli sreče, da bi videli v svoji sredini g. župnika Jurizzo; bil je namreč na dopustu. Ko se je pa vrnil še pravočasno, podal se je začasni predsednik odbora naše bratovščine, g. Fran Godnik, v župnišče, da povabi g. župnika, da se udeleži osnivalnega shoda, na katerem bi se imel izvoliti definitivni odbor. G. župnik je obljubil, da pride. To je bilo v soboto. Še tekom sobote pa je g. Jurizza stvar dobro pretehtal na vse strani ter prišel do sklepa, da ne pojde. Ali so ga o tem bolj vodili oziri do slavnega magistrata, ali pa skrb za svoje ovčice, to zamotano vprašanje naj razrešijo poklicaneji činitelji. Dejstvo je to, da je škofijski ordinarijat uganil namero g. župnika ter je v nedeljo popoldne poslal v Rojan preč. gosp. kanonika Črnete kakor namestnika škofa, da stvar poravnava kolikor mogoče gladkim potom. Po končanem blagoslovu je kanonik Črne poklical začasnega načelnika odbora v zakristijo, kjer ga je v navzočnosti g. župnika Jurizze vprašal, da-li je res, kakor trdi g. župnik, da hočemo imeti le shod konsumnega društva, ne pa bratovščine sv. Cirila in Metoda. V tem slučaju da meni g. župnik, da bi ne bilo potrebno, da gre on zraven kakor zastopnik cerkvene oblasti. Naš predsednik je na to seveda odgovoril, da ne bo shod konsumnega društva, ampak, kakor je bilo javljeno pristojnim oblastim, osnivalni zbor bratovščine, na kar je kanonik g. Črne opomnil g. župnika, da bode o takih okolnostih pač moral iti. G. Jurizza je rekel, da nima časa. In res je odšel za nekim cerkvenim opravilom.

V tem času je naš predsednik g. kanoniku razjasnil, da se shod ne bode vršil niti v gostilni, ampak v dvorani konsumnega društva, kjer se ne pije, ki je popolnoma prazna, ker v nji ni niti stolov in miz. Ko se je vrnil g. župnik, pogovarjala sta se gospoda nekaj časa v nekem tujem jeziku. Po tem razgovoru je g. župnik našemu predsedniku izjavil, da ne sprejme povabila na shod, ker se nismo znali klanjati prej.

Naš predsednik je dejal na to: Velečastni, mi Vas nismo mogli povabiti prej, ker ste bili proč; ko ste se vrnili, sem prišel takoj k Vam ter Vas povabil na shod. (G. Jurizza se je vrnil v soboto jutro; naš predsednik je bil pri njem v soboto popoldne.) G. župnik na to: Sploh z Vami — z g. Godnikom — ne grem, ker me niti ne pozdravljate na cesti!

Godnik: Jaz Vas ne morem pozdravljati, ker niste moj prijatelj.

Nato je opomnil g. kanonik Črne, da se pač spodobi kristijanom, da pozdravljajo duhovne, a g. župnik je vzel pravila bratovščine v roke te začel čitati. Ko je prišel do odstavka: Namen bratovščine je, častiti sveta brata s cerkvenimi svečanostmi, posebno s sv. mašami in cerkvenim petjem v slovenskem jeziku — vrnil je pravila ter izjavil:

Nikdar in nikoli ne bo tega v moji cerkvi. Čudim se, kako je mogel škof to dovoliti. Jaz sem tukaj župnik! Jaz hočem mir v svoji župniji.

G. kanonik mu je opomnil na to: Kar

ukrenemo mi (ordinarijat), to boste morali izpolniti.

G. Jurizza: Jaz sem tukaj »gospod« župnik!

Na to je g. kanonik Črne vzel cilindar ter šel... Gospod župnik ni imel niti toliko obzirnosti in takta, kakoršnjega bi gotovo imel sleherni kmečki fant v podobni priliki: da bi namreč svojega predpostavljene in sivolasega starčka spremil vsaj do vrat in se mu spoštljivo poklonil.

Naša stvar ni, da bi dajali komurkoli lekeje v uljudnosti. Naslikali smo le ta prizor v njega markantnejših potezah, da bodo vedeli naši čitatelji, kdo je gospodar Rojanske cerkve in kakšna ljubezen vlada v sreči gospoda župnika Jurizze do vsega, kar je slovensko, pa bodi to tudi le slovensko cerkveno petje!

To je prizor iz drame, ki se odigrava počasi, a dosledno, in katere peripetija bo — razkol.

Sedaj je še čas, da merodajni krogi preprečijo to katastrofo, a podvizati se morajo. Skrajni čas je že.

Ustanovni shod bratovščine sv. Cirila in Metoda v Rojanu vršil se je dne 2. septembra 1900. v prostorih konsumnega društva. Ta shod je kazal v bengalični luči nesrečne razmere v Rojanu in je temeljito poučil cerkveno oblast, do kolike mere je že dospelo ogorčenje med ljudstvom, do kakih posledice mora priti, ako ta oblast nemudoma ne krene na druga pota. Udeležba od strani rojanskih posestnikov je bila ogromna in to brez vsake agitacije. Naznanilo v »Edinosti« samo je že zadoščalo. Predsedoval je gospod F. Godnik, ki se je zahvalil na tolištevilni udeležbi ter predstavil cerkvenega odposlanca, preč. g. mons. Črnete. Razlagal je potem razmere v cerkvi ter župniji rojanski. Omenjal je, kako je bilo vse idilično lepo pod župnikovanjem Črnetovim in Thalerjevim in kaka razlika je sedaj pod Jurizzo. Gosp. Jurizza, dasi vabljén po g. Godniku ter pozvan po preč. mons. Črnetu, niti ni hotel priti na shod, ker baje »noben izmed tistih, ki so tam«, ga »ne pozdravlja na cesti«. (Kliei: Ni res!) Nekdanji pobožni Rojančanje se demoralizujejo. Otroci ne umejo pouka v cerkvi in šoli, ker jih mučijo z laščino. Ako pojdemo na ta način dalje, nimamo pričakovati drugega nego, da bodo otroci kasneje proklinjali svoje stariše. Ako ne bodo spoštovali pa starišev, ne bodo spoštovali ničesar.

Preč. mons. Črne je pojašnjeval, da je pouk v cerkvi naslonjen na podatke ljudske štetve.

G. Godnik: Bog je poslal sv. Duha, ki je usposobil vseh 12 apostolov za pouk vseh tedanjih narodov. »Učite vse narode!« To pa je možno le tedaj, ako imajo narodi učitelje, ki ljubijo dotično narodnost. — Torej učitelji so dolžni skrbeti za pouk, ne pa, da bi mi morali še le prosjačiti za to, kar itak Bog sam zapoveduje duhovnikom. (Kliei: Tak duhovnik, preč iz Rojana! V Kalabrijo žnjim!)

Mons. Črne. Obžalujem ta sklep in te kljee današnjega shoda. Obljubujem, da se bode vse natančno preiskavalo, kako se v resnici godi v Rojanu. (Kliei: Pa ne odlagati!) Vse hočem natanjko poročati prevzvišenemu. (Kliei: To zahtevamo!) Mislim pa, da se morate Rojančani potolažiti. Stvar se mora zopet urediti po starem. Sicer pa ne morem verjeti, da bi g. župnik res poučeval vaše otroke v italijanskem jeziku, ker to bila neopravičljiva napaka. (Kliei: Pa je tako!) Bomo preiskovali.

G. Katalan: Ko smo bili dne 20. junija t. l. v deputaciji pri prevzvišenem ter mu vse naše cerkvene razmere razložili, bilo nam je obljubljeno vse, a — sedaj ne vidimo še nikakega rezultata.

G. Bole: Razpravljaj je o razmerah pod jednim in drugim župnikom. Sedaj pravi g. župnik: »Io sono padrone in Rojana, ter misli, da smo mi, ki živimo na svojej zemlji, kjer smo se rodili — njegovi hlapeci, mejtem ko je on isti, ki služi ter dobi plačo od župljanov zloženo. Neodpustno je torej, ako se slovenski krščanski nauk, slovenska propoved in slovensko cerkveno petje opuščajo! Odkod bodo zajemali naši otročiči krščanske nauke, ako se jim cerkev zapira?! Mar naj se uče od poulične druhal tržaške?

Mons. Črne: Pa saj pravi gosp. župnik, da je vse po starem. Zjutraj ob 6ih maša s slovensko propovedjo. (Kliei: Kadar ni bolan!) ob devetih ravno tako. (Kliei: Pa ne več s propovedjo!) Kako da ne? Propoved ob 9ih je od nekdanj in je predpisana.

G. Ahtik: Pa je ni! Danes je pozvonilo ob 9ih skupaj, potem je bila takoj maša in ob 9ih in pol smo končali ter šli iz cerkve. (Klici: Tako je vsako nedeljo!)

Mons. Črne: Slovenska prepoved ob 9ih je bila in mora ostati in potem: kako je ob nedeljah? — (Klici: Ob 11ih laška služba božja s propovedjo!) — Te je tudi potreba. Nekaj župljanov je laških.

G. Bole: A domačinov nikdo. Sicer pa laški propovednik še nikdar ni opustil propovedi. Je prav, tudi Lahij naj se učijo; a zakaj ne čujemo nauka božjega tudi v slovenskem jeziku, saj smo v slovenski župniji?!

Mons. Črne: Saj je krščanki nauk popoludne...

G. Sosič: Ni ga. Že ne vemo ti stega časa, ko je bil poslednji krat! Danes, ko ste, prečastiti mons., vi tukaj, je bil zopet, a prej, kdo zna od kdaj ne? Laški, da, laški, tisti ne manjka.

Mons. Črne: Žalostne tožbe slišim, pa upam, da se vse poravnava.

G. Sosič: A še le pod drugim župnikom! (Klici: Proč z Jurizzo!)

(Zvršetek pride.)
Romarji na Brezje. Sinoči ob 9. uri se je s tukajšnjega kolodvora južne železnice odpeljalo s posebnim vlakom — bilo je vsega 28 vagonov — okoli 1200 romarjev na božjo pot na Brezje.

S 15. septembrom poteče rok za predložanje popisnih pol redarstveni in mestni oblasti. Še enkrat opozarjamo posestnike hiš oziroma administratorje, da jih zadene kazen, ako ne store svoje dolžnosti. Živo pa moramo obžalovati in grajati najostreje, da so na redarstveni oblasti tudi letos delajo razne ovire in težave onim, ki zahtevajo tiskovine tudi s slovenskim tekstom. Poskušajo se vsemožni izgovori, da bi le naši odnehali od svoje zahteve. Jednim pravijo, da se tiskovine pošle, drugim, da naj pridejo še enkrat itd. Res žalostno je, da se avstrijski državljani mora za take stvari še le boriti, žalostno, da mora celo ta čin nositi na sebi znak avstrijskega sistema v Primorju! Ko človek vidi to, se res ne more več čuditi dejstvu — kakor je sicer gorostasen — da nam ne dajo sloven. šole! Slovenske posestnike oziroma administratorje v mestu in po okolici pa opozarjamo, naj energično zahtevajo svoje pravo — tudi slov. tiskovine. Saj je že redarstvena oblast sama priznala to naše pravo s tem, da je lani imela in tudi delila slovenske tiskovine če tudi le onim, ki so znali energično zahtevati.

Zopet — »sloveno«. Pišejo nam: »Governo« z lesnega trga se zopet odlikuje se svojim običajnim »sloveno«. Nekega dne v tem tednu je tuk. redarstvo prijelo več oseb radi raznih prestopkov. Kakor običajno so bili ta dan aretiranci raznih narodnosti. Za vsakega je pisal »governo«, kaj dela in od kod da je, samo glede enega, ki je pijan razsajal na nekem trgu, je židovič dostavil, da je — sloveno!

Namen Majerjevega glasila je prozoren! On hoče s tem pokazati, da je naš narod — malo ali celo nič vreden!

Ko bi pa mi hoteli vračati šilo za ognjilo, bi lahko vsaki dan imenovali celo vrsto polentarjev, ki so se tu nasitili in ki v plačilo za to, nadlegujejo meščane in redarstvene organe!

Na e. kr. pripravnički za srednje šole na Proseku bode vpisovanje dne 15. in 16. septembra t. l. dopoldne. — Dne 17. septembra ob 8. uri zjutraj pa se otvori novo šolsko leto s sv. mašo.

Na upisovanje pripeljati morajo dečke stariši ali njih namestniki in predložiti morajo krstni list, zdravniški spričevali o cepljenih kozah in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevali.

ODBOR

e. kr. pripravnički za srednje šole.

Avstrijski »Lloyd«. Ker je Rusija odpravila v Odesi karanteno za ladje, ki dohajajo iz Carigrada, je avstrijski »Lloyd« zopet otvoril vožnje v Odeso.

Aretiranje. Policijski oficijal Titz je včeraj aretiriral: 29-letnega kočijaža Jakoba Kurada, katerega zasleduje deželno sodišče ljubljansko zaradi neke tatvine, ki jo je izvršil leta 1898. — Isti oficijal je aretiriral Nikolaja Corsija iz Pirana radi večje tatvine prstenin, izvršene na škodo neke tukajšnje tvrdke.

Dražbe premičnin. V petek, dne 7. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za ci-

vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica S. Nicolò 25, hišna oprava; ulica Montecucco 9, hišna oprava; ulica S. Luigi 73, hišna oprava; Verdela 465, presiči; Borzni trg 4, suknji za dež; ulica Commerciale 20, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 19.3, ob 2. uri popoldne 23.7 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 767.3 — Danes plima ob 8.2 predp. in ob 7.36 pop.; oseka ob 1.32 predpoludne in ob 1.43 popoldne.

Odbor političnega društva »Edinost« bo imel jutri zvečer ob navadni uri svojo sejo.

»Kmetijska družba za Trst in okolice« bo imela jutri zvečer ob 7. uri svojo sejo.

Plesni odsek društva »Trgovskih pomočnikov« javlja svojim členom in znanecem, da se prično plesne vaje vsako nedeljo od 4. popoldne do 9. zvečer v prostorih »Slovanske Čitalnice«. Vstopnina za neude 80 stot. Plesni odsek.

Pevsko društvo »Kolo« javlja svojim členom, da bo odhod v Nabrežino prihodnjo soboto točno ob 2. uri popoldne. Izletniki naj bodo na kolodvoru vsaj ob 1. uri in pol, ker bo gotovo velika gneča.

Odbor.

Konsumno društvo v Lonjerju priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 9. uri zjutraj svoj redni občni zbor v lastnih prostorih po sledečem dnevnem redu:

1. Nagovor predsednika; 2. Poročilo blagajnika; 3. Poročilo knjigovodje; 4. Poročilo tajnika; 5. Morebitni predlogi in nasveti.

Vabljeni so vsi gg. členi, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Odbor.

Prispevki za moško podružnico sv. Cirila in Metoda. Na shodu političnega društva »Edinost« dne 2. t. m. se je nabralo 17 K 89 st., vesela družba v Slovenji vasi nabrala 2 K 84 st., g. Praprotnik v Lokvi poslal potom uprave »Edinosti« 2 K 80 st. v veselje družbi pri g. Ivanu Tavčarju pri sv. M. M. 2 K. 20 st., g. Lozej Vid 60 st. V počesčenje spomina svojega pokojnega brata učitelja Petra Luvina, daroval gospod Josip Luvini 10 kron.

NB. Na slavnosti v Nabrežini se bodo prodajale na korist Ciril - Metodove družbe sledeče razglednice: Nabergojeve, Majerjeve, Slomšekove, Krilanove, Slovani vzdramite se, in razne češke.

Tržaški Sokol.

Dne 8. septembra 1900 se udeležijo »Tržaški Sokol« se zastavo blagoslovljenja zastave pevskega društva »Nabrežina« v Nabrežini. Odhod z južnega kolodvora ob 9. zjutraj. Prihod v Nabrežino ob 9.40. Sprejem tržaških in ljubljanskih gostov in skupni sprevid v Nabrežino. Po sv. maši blagoslovljenje zastave. Popoldne koncert in svobodna zabava. —

Na najobilnejšo udeležbo vabi

Odbor.

Vesti iz ostale Primorske.

× Zastava pevskega društva »Nabrežina«. V »Slov. Narod« čitamo: V atelijeju gospe M. Hlavke v Ljubljani se je izdelala za pevsko društvo »Nabrežina« velika zastava, ki je zares krasno delo domače obrti. Zastava je iz modre svile. Na eni strani je v zlatu in svili vezana lira, katero obdajata zeleni svileni veji lipe in lovorja. Okoli lire se vije napis: »Pevsko društvo »Nabrežina« 1900«. Na drugi strani zastave pa je napis: »Kakor skalni bregovi jadranskega morja — Stoj trdno zastava v obrambo domovja!« Na in pod napisom sta velika okraska v slovanski — slovenskočeški — ornamentiki. Črke so sestavljene v modernem slogu. Konstatovati treba, da se bela, zlata in zelena barva bordur in okrasov prav okusno spaja v modro temeljno barvo zastave. Vsa zastava je izvršena pod nadzorstvom gđe. Franje Suhadolec po risarijah g. C. Misa, profesorja na tukajšnji obrtni šoli. Lepo, elegantno, pozlačeno liro je napravil g. pasar Tratnik, drog pa gosp. Stirn, delovodja na obrtni šoli. Nabrežinske dame so naročile pri gospej Hlavki tudi bogato vezen trak v narodnih barvah. Zastava je veleokusna, zares mojstersko delo, ki dela čast atelijeju g. Hlavke ter vsem onim, ki

so kakorkoli sodelovali pri tem umetnem izdelku domače obrti.

× Iz Opatije. Poslednji imenik gostov izkazuje dne 31. avgusta 1309 oseb. Vse minolo leto, od 1. septembra 1899. do iste dobe t. l. 8372 strank s 14.865 osebami. Lepo število, ki priča, kako si naš primorski raj vedno bolj osvaja srea tujcev.

× Sadjarsko društvo za kopenski okraj bo imelo dne 16. t. m. v Komnu občni zbor; ker je društvo za Kras potrebno, bi bilo želeli obilne udeležbe.

Vesti iz Kranjske.

* Porotna razprava v Ljubljani. Včeraj je stala pred ljubljanskimi porotniki 44-letna vdova Katarina Silvester, ki je bila rojena v Ljubljani. Po smrti moža je s svojim ljubimcem, Grkom Jurijem Serivanom in svojimi otroki živela v Suezu v Egiptu, kjer se je živela s šivanjem, a trpela veliko pomanjkanje, ker jej je ves zaslužek odvezemal ljubimec, ki je znal, kakor je še sedaj prepričana, čarati. Lansko leto, meseca junija je zdravila neko Angležkinjo ter jej prorokovala iz kart. Obljubila jej je, da ji pričara nazaj njenega moža, ki je ušel k Burrom, ter da jej poišče velik, njej namenjen zaklad. Pri isti Angličanki se je seznanila z Italijanko Carnana, kateri je tudi prorokovala zaklad in obljubila, da jej ga ona izkoplje v puščavi. Obe lahkoverni ženski sta se dali prevariti ter izdali udovi mnogo denarja in zlatenine, kar pa je vse šlo v globoki žep ljubimčev. Čez tri mesece pa je z Grkom izginila iz Sueza ter prišla v Port Said, kjer sta se oba nastanila pri Francozinji Betiri, jej čarala in dvigala zaklad, potem pa z opet izginila. Šla sta v Kajiro, kjer je lokavi Grk zapustil ljubimko, katero so pozneje v Aleksandriji prijeli in jo poslali v Ljubljano. One tri ženske, ki so verjele prorokovanju Katarine Silvester, so bile skupno oškodovane za 1467 kron ter iste trdijo, da jih je Silvester hipnotizirala. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje goljufije in je sodni dvor obsodil Silvestrovko, ki govori samo italijanski, na dve leti težke ječe, postrene z jedenkratnim mesečnim postom.

* Deželno gledališče v Ljubljani. Deželni odbor kranjski je vsled vednih pritožb obeh gledaliških podvzetij (slovenskega in nemškega) o Veliki noči odpovedal prejšnjemu gledališkemu mojestru službo ter v avgustu nastavlil novega, zelo izkušenega in strokovno popolno veččega gledališkega mojstra, g. A. Waldsteina, ki sed j vodi popravno in uredbo mašinerij pod in nad odrom, ter je upati, da bo sedaj odstranjeno nepovoljno in netočno služenje gledaliških aparatov. Novi mojster je tudi usposobljen dekoracijski slikar ter bo sedaj zelo olajšana nabava novih in raznovrstnejših dekoracij. Gosp. Waldstein slika sedaj dekoracije za opero »Aida«, ki se bo pela v soboto 22. t. m. Za tem prične slikati dekoracije za »Sedem gavranov« in Wagnerjevo opero »Tannhäuser«. — Tudi v parterju se izvrši jako praktična sprememba. Parterni sedeži namreč, ki so dosedaj stali v nerazdeljenih vrstah tvorili bodo sedaj tri kolone v sredini z dvema hodnikoma in dve stranski koloni segajoči do lož. Gibanje v parterju bo tako zelo olajšano.

Stajerske vesti.

— Stieger št. II. Poročali smo, da je celjski župan dal zahvalo cesarjevo nabiti le v nemškem jeziku. No, te breztačnosti in nelojalnosti ni izvršil on sam, kajti tudi slovenjebistriški župan je dal nabiti cesarjevo zahvalo samo v nemškem jeziku. Slovenci so se pritožili.

— Südmärkische Volksbank je imela minoli terek ustanovni shod v graški mestni dvorani. Mej udeleženci sta bila tudi poslanca Hoffmann in Hohenburger. Konstituiralo se je ravnateljstvo in nadzorništvo, katerega člani so vzeti iz raznih mest in trgov. Tu naj omenjamo le, da je za Ptuj izvoljen glasoviti pseudo-Tevton, po domače narodni janičar Ornig. Tudi Ljubljana je osrečena z jednim členom v osebi dr. Ferd. Eger-ja, e. k. pravnega praktikanta. Načelnikom »Volksbanke« je izvoljen dr. Neekermann, namestnikom pa Hönigmann in Seewann. — V koliko je ta nova banka nevarna obmejnim Slovincem pokaže bodočnost: vsekako pa bi bilo sedaj tem važnejše krepko delovanje »Naše straže«, katero pa ubija in zatira naš domači prepir, ki pa je baje neobhodno potreben...

Razne vesti.

Velikih vojaških vaj v Galiciji, ki se bodo vršile te dni in na katerih bo navzoč tudi naš cesar, se udeležijo tudi nadvojvodi Rajner in Karol Ferdinand ter princ Jurij Bavarski.

Loterijske številke, izžrebane dne 5. septembra t. l.

Brno	9, 29, 84, 38, 60.
Inomost	38, 46, 65, 31, 42.

Brzjavna poročila.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 6. (K. B.) »Daily News« javljajo iz Lourenzo Marqueza z dne 4. t. m.: Semkaj je prispelo 31 zabojev zlata v palicah, lastnina transvaalske vlade, ter parnik s 50.000 vrečami moke za isto vlado. Predsednik Krüger zapusti deželo menda čez Incomati. Na reki v bližini vasi sta dve ladiji pripravljene, da ga spravita na parnik, ki ga čaka ob ustju reke.

LONDON 6. (K. B.) »Standard« javlja iz Durbana: V bližini železnične proge med Charlestownom in Volksrustom je bil neki kurjač nekega vojaškega vlaka ustreljen s puške, a strojevodja je bil ranjen. — Iz Lourenzo-Marqueza javljajo, da je predsednik Krüger poslal na proklamacijo, s katero so Angleži anektirali Transvaal, protest lordu Salisburyju in vevlastim.

Trgovina in promet.

Izžrebane srečke.

O včerajšnjem žrebanju sreček zemljiškega kreditnega zavoda IL emisije je v dobila glavni dobiček v znesku 100.000 K serija 1298 št. 4; 4000 K je v dobila ser. 1367 št. 9; po 2000 K ser. 2294 št. 42 in ser. 7823 št. 26. Po 200 K so v dobile št. 1 do 50 serij 613, 635, 2067, 3100, 3899, 4407, 6638 in 7926.

Tržne cene.

Cene se razumejo na debelo s carino vred.

Kolonijalno blago:

	za 50 kg. v kronah.
Kava: Santos I.	105.—
II.	97.—
Rio I.	102.—
II.	97.—
Santos in Rio lavé I.	120.—
II.	118.—
Laguaira lavé I.	138.—
Laguaira lavé II.	111.—
Maracaibo	114.—
Guatemala	166.—
S. Salvador	121.—
Costarica	141.—
Portorico	155.—
S. Domingo	113.—
Jamaica	159.—
Malabar Plant	185.—
Java W. J. B.	155.—
Moka	99.—
Poper: Singapore	93.—
Penang	97.—
Tellichery	141.—
beli	63.—
Piment	88.—
Sladka skorja: (cimet)	92.—
electa	23.50
Riž: italijanski	18.—
Indijski	10.25 15.50
Japonski	15.— 17.—

Južno sadje:

Rožiči: (novi)	9.50 10.50
Dateljji:	16.—
Smokve: (Calamata) v vencih novi	16.—
proste	—
puljsko (Puglia)	—
smirnske (v škatljicah)	—
Mandeljni: sladki I. Bari novi	134—136.—
Lešniki: siciljski	54.—
istrski	76.—
levantinski olupljeni	68.—
Suho grozdje (cibibe): Elemé	68.— 75.—
Sultanine	—
iz Perzije	—
Candia	34.—
Morea	47.— 48.—
Lipari	—
Pomeranče (zaboj)	—
Puglia [zaboj]	—
Limone	6.— 22.—
Olje oljino italijansko I. Bari	81.— 88.—
albansko	—
dalmatinsko	41.— 45.—
bombažovo američansko	36.50 39.—
bombaževa angleško	—
sesamovo	53.—

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)

priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke

Postne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča

Josip Stantič

čevlj. mojster

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
od
Frana Wilhelma
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnja Avstrija).
Se dobiva v vseh lekarnah v
zavitku po 1 gld. av. velj.

Na prodaj
je v Sežani hiša št. 180, ležeča ob
glavni cesti v bližini kolodvora.
Natančnejše poizvedbe pri g. Val.
Stolfa v Sežani.

Nov tržaški
pogrebni zavod.

Podpisani si usojajo javiti p. n. občinstvu,
da je prevzel vodstvo **novega tržaškega**
zavoda za pogrebe; isti je začel poslo-
vati s 1. septembrom 1900. ter je izborni
preskrbljen s vsemi potrebami. Cene zmerne.
Dolgoletne izkušnje podpisane v tej
stroki jamčijo, da bode vedno vestno spol-
njeval svoje dolžnosti nasproti cenjenim rod-
binam, ki ga počaste s svojimi naročbami. Za
nekoliko časa se nahaja pisarna zavoda pri
podpisnem.
Udani
Alojzij Montanelli
ul. Torrente — Ponte della Fabbra.

Išče se mladeniča večjega slovenskega
da bi podučeval slovensko. in nemškega jezika.
Ponudbe pod „Napač“ na administr. tega lista
Via molino piccolo št. 3, II. nadst.

50 kvintalov

črne brinje za kuhati brinjevec prodaj:
Ivan Ružić trgovec v Kaštelirju
pošta Labinci pri Vižinadi v Istri.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- " " 3 3/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
kovih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse
v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso
20. avgusta t. l. po dotičnih obnavah.

Okrožni oddel.
v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih
brez obresti.

Nakaznice
na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Ljov, Tropave,
Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec,
Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomou,
Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja
bitku 1 % provizije.
Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
provizija po jako umestnih pogojih.
Kreditna pisma na katerokoli mesto.
Vložki v pohranu.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati ali
srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Podjetje brez konkurence
išče solidne
AGENTE
za razprodajo novih in povsod rabljivih
izdelkov. Visoka provizija, eventualno
stalna plača zagotovljena.
Ponudbe na: J. Klimesch, Praga
št. 1134/II.

Dr. Rosa Balsam **Praško domače zdravilo**
iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi
je že več kakor 30 let obče znano domače
zdravilo vzbuja slast in odvajja lahko. Z
redno uporabo istega se prebavljanje krepi
in ohrani.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč.
po pošti 20 nvč. več.
je staro, najprej v Pragi rabljeno do-
mače zdravilo, katero varuje in ohrani
rane čiste, vnetje in bolečine olajša
in hladi.
V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti
6 nvč. več.
Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno po-
loženo varstveno znamko.
Glavna zaloga:
Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“
Praga, Malastran, ogel Spornerejevice.
Vsakdanje poštno razpošiljanje.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg,
P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi
sklepa
zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom,
pokojnine in različna zavarovanja.
25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K. 6-42 zaostalom svojim K.
1000—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 60. leta. Po petletnem
plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.
Najugodnejši pogoji. Ves dobiček pripada članom.
V poslednjih letih izplačano je bilo 10 odstotkov zavarovalnine.
Izplačana dividenda K 716.541.28
Reserve in fondi K 20.579.494.88
Dosedanja izplačila K 62.922.942.86
Pojasnila in tarife radovoljno pošilja
generalno ravnateljstvo banke „Slavije“ v Pragi
na Havličkovem trgu,
kakor tudi nje **generalni zastop v Ljubljani.**

HERA PROMETHEUS
DELNIŠKO DRUŠTVO ZA APNENI OGLJIK IN ACETILENSKI PLIN NA DUNAJU
Izvršuje napeljave za razsvetljavo s plinom in acetilenskim plinom
za zasebnike in mesta v kakršnih si bodi številnih plamenov.
Točno delo z jamčenjem za nepomankljiv učinek.
ŠEST ZLATIH KOLAJN
Zlata kolajna Berlin 1898 Zlata kolajna Budapest 1899
99 99
Vratislava Schiedam Haag
Monakovo
Izvršenih 2000 napeljav za zasebnike v vseh delih sveta.
Centralne napeljave v delovanju s približno 15000 plamenov.
Čistilni in sušilni sistem glasom privilegija nemškega cesarstva št. 98.762 in 108.244,
ki zadošča najstrožjim zahtevam, se je dejanski uporabil z najodličnejšimi uspehi.
Apneni ogljik najprej vrste, ki daje največ plina, se prodaja po ugodnih cenah.
Glavni zastopnik
za Istro, Goriško, Trentinsko, Dalmacijo, Kranjsko, Italijansko, ter angleško Indijo
EDVARD TURECK V TRSTU.

Omnibus k vsakemu vlaku.
Restaurant Hôtel Sušak **Kavarna**
Obed po 1 krono. — Večerja po 60 vin.
Poleg abonementov je podpisano ravnateljstvo nvedilo tudi **izdajo**
blokov, veljavnih za željeno dobo za obede po ceni ene krone.
Vsak dan raznovrsten in obilen **menu**.
Izborna bela vina iz slavnostnih kleti prav. grofa Nikole
Podrinskega v Zagrebu.
Domače vino prve vrste iz Meje je vedno v veliki izbiri
liter po 1 K. 20 vin.
Dalmatinska najizbranejša vina v butiljah po vin. 40,
60 in 1 K.
Opozarjajo se p. n. gospodje obiskovalci posebno na slovite marke
Solinsko in Kastelanski Crljenak. Pristna **Vodica** iz Bakra, lastnega
pridelka, po 2 K. butiljka.
Plzensko pivo iz prve delniške pivovarne v Plznu po
64 vin. liter.
RAVNATELJSTVO.
Elegantne sobe od K 1.20 naprej.
Velika dvorana za koncerte in gledališke predstave
Električno razsvetljen vrt.
Balincanje in Lawn-Tennis.
Omnibus k vsakemu vlaku.

Mala oznanila.
Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih
cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za
besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno
zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo
po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih
obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.
V Trstu.
Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih
vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.
Krème.
Potočnik Fran imagoštilno v ulici Ireneo
št. 2, toči istrsko, dal-
matinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo
vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.
Obuvala.
Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika
zaloga in delavnica vsako-
vrstnega obuvala po naročbi.
Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso)
filijalka ulica Riborgo 15. ima
veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsako-
vrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčic
v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih li-
kerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in
druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan več-
krat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po po-
godbi in naročilu franko na dom in trgovcem v
razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
karna in sladčičarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vseprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.
Anton Šorli priporoča svoji kavarni
„Commercio“ in „Tedesco“
ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.
Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13
prodajalnica vsakovrstnega
manifakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se
pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.
Muha Josip v ulici del Torro št. 12
priporoča svojo dobro pre-
skrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor pre-
moga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.
Prva slovenska izdelovalnica in za-
loga zaznovrstnega
pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po
načrtu. Delo fino in trepčno, cene brez konkurence.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim
rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji
k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12
(zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico
in izdelovalnico vsakovrstnega po-
hištva in popravilne istega po cenah ki zadovolje
gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča
Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.
Civilni in vojaški krojač.
C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumljivo
krojiti
Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 24 I. n.
ima izborna zalogo vsakvrste blaga za obleke iz
inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek.
dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-
novejši modi.

Voščene sveče.
J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona
št. 7 izdeluje sveče iz pristnega
čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za
obilne naročbe se priporoča prečistiti duhovščini, cer-
kvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor! Velika
zaloga
vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali
stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetirjam,
in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsako-
vrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del.
Anton Brečak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.
Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

M. AITE
Trgovina manifakturnega blaga
Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.
Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odje
malcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega
blaga za spomlad in poletje in sicer: črne in barvane
usovij, za moške obleke; velik izbor snovij za ženske
kakor: saten, perkal, piké za obleke in bluze v lepih
risanjih. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter,
nadalje srajce, maje, ovrtniki in ovrtnice najnovejše
mode, namizni beli in barvani prtji; bele in barvana
zagrinjala na meter in gotove.
Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter
raznovrstni okraski za ženske obleke.
Naročbe za moške obleke po meri z največjo
očnostjo in natančnostjo.
Velik izbor blaga za zastave in narodnih
trakov za društvene znake.
Vse po najnižjih cenah.
Nadejaje se tudi v prihodnje podpore cen
odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubneje
M. Aite.